

מידע על מרחבים ביוספריים (MAB)

כללי

- כיום קיימים 531 מרחבים ביוספריים ב-105 מדינות כמעבדות חיות של האיזונים בין הטבע והאדם.
- העקרונות הבסיסיים הם :
 - שימור המגוון הביולוגי
 - שתוף בין הקהילה /תרבות/כלכלה
 - מחקר וניטור מדעי תומך

מרחבים ביוספריים : תועלות והזדמנויות

- כיצד ניתן לשמור הן על סביבה בריאה וכלכלה פעילה עכשווית ועתידית?
- כיצד ניתן להפיץ ולשתף המידע ונתונים במטרה לשפר תהליכי קבלת החלטות?
- מה ניתן ללמוד מדוגמאות של פיתוח בר-קיימא?

מרחב ביוספרי כמצע תמיכה למקבלי החלטות

- למצוא דרכים יעילות לאזן בין שמור ופיתוח
- להבטיח שלוב צורכי הקהילה במדיניות הפיתוח והשימור על מנת להגיע להבנה ולשתוף פעולה בהגדרת ובהשגת המטרות והצרכים
- לקהילות יש אינטרסים שונים לעיתים סותרים בין :
 - תעשייה לחקלאות
 - בעלות פרטית מול בעלות ציבורית
 - מורכבות צרכים של הממשל
 - הקהילות מנצלות את משאביהן הטבעיים ללא התחשבות בדורות הבאים ובאינטרסים לטווח ארוך
- לשקף את רווחת הקהילה לטווח הארוך

מרחבים ביוספריים כמרכזי למידה

מאפשרים לבעלי עניין, במובן הרחב ביותר, לשתף פעולה להשגת מטרות משותפות ללמוד לקחים, לחקור והציג של גישות לפיתוח ושימור בר-קיימא ממקומות שונים.

א. מרחב ביוספרי כפלטפורמה לשית"פ בין בעלי עניין

האתגר לטפל ולפתור קונפליקטים בין אינטרסים פרטיים ועסקיים הביא להקמת המרחב הביוספרי בליקוייט בקנדה שיצר מסגרת לתכנון ופיתוח קהילתי בר-קיימא. הכלכלה המקומית התפתחה מתלות בדייג ואירוח בלבד לאקוטוריזם ולפיתוח מוצרים ימיים. היקף הפעילות נועד לשמור על נופי התרבות. המרחב יסד "נאמנות" המגייסת והמנהלת את המשאבים למחקר, חינוך והכשרה. הנציגים הם בעלי העניין המקומיים שמנהלים את המשאבים שבאחריותם.

המרחב הביוספרי קלייקוויט, קנדה <http://www.clayoqoutbiospher.org>

ב. פיתוח ושימור

המרחב הביוספרי סיפלאור בקריביים הוא דוגמא לאיזון בין ריבוי פעולות באזור מצומצם ולתכנון עתיד התושבים על בסיס קיימות. פיתוח אורבני עלוב, תיירות מוגברת ואי יכולת להתמודד עם אשפה נוזלית וקשה הביא לתהליך "מלמעלה למטה" ביזמת הממשלה שמטרתו לחזק ולבנות מודעות ומעורבות ציבורית וקהילתית. פותחה הבנה וגישת רלוונטיות לקהילת מבחינת ההשלכות של מרחב ביוספרי במונחים סביבתיים, תרבותיים וכלכליים. הקהילה הקימה מנהלת למרחב הביוספרי עם דגש על תכניות אקטוריזם, חקלאות ודייג מסורתיים. www.coralina.gov.co.

ג. אורז או מול אורז ויערות

המרחב הביוספרי צפון מאנארה במדגסקר מייצג יצירתיות וחדשנות בכל הקשור לגישות שימור וניהול שונות ביולוגיות, פיתוח אזורי חייץ ומעורבות הקהילה. מלכתחילה הדגש היה לפעול על בסיס צורכי הקהילה המקומית שנועדה לשפר את בריאות הציבור (רפואה

והיננו (וכלכלה). התכניות באו לענות על צרכים אלו תוך שמירה על הטבע. הגישה שאומצה "שחררה לחץ" על אזור הגלעין של היער ע"י שיפור התנאים של האוכלוסייה החקלאית ושינוי בשימוש במשאבים לא ברי-קיימא. המיקוד היה בטכנולוגיות ברות ישום וזולות; הלוואות מקרו-קרדיט, וסיוע טכני ע"י מדענים.

www.unesco.org/mab/capacity/madagascar/index.html

ד. מרחב ביוספרי כמותג לשפור כלכלה מקומית קהילתית

המרחב הביוספרי אינטלבוש, שוויץ מעודד פיתוח כלכלה בת-קיימא תוך שימוש נכון במשאבים הטבעיים והאנושיים. המרחב מקדם אפשרויות תעסוקה ואיזון בין צריכה ליצור מוצרים. תהליך התכנון והיישום ע"י הקהילה "מלמטה למעלה" יצר חזון משותף לפיתוח עתידי תוך חיזוק הקשר בין פיתוח כלכלי לבין הסביבה והתרבות. שווק מוצרים באמצעות שמוש בלוגו של המרחב הביוספרי (קבינות, מוצרי עץ). המוצרים מועדפים ע"י הצרכנים מאחר והם ידידותיים לסביבה ומקומיים. כ-200 מוצרים קיבלו תו-תקן של המרחב הביוספרי. www.biosphere.ch.

ה. מחקר מדעי והחלטות נבונות

מידע מדעי הוא חיוני ביותר למקבלי החלטות, קובעי מדיניות וקהילות; רשת המרחבים הביוספריים משבחת ומספקת תמיכה מדעית אפקטיבית מאחר והיא מייצגת מערכות אקולוגיות בעלות מטרות מוסכמות למחקר וניטור. הרשת מקדמת הרמוניזציה של מתודולוגיות באמצעות רשתות מקומיות, אזוריות ובינ"ל לניטור, לחילופי נסיון ומידע. כמו המרחב הביוספרי שאנגבסיפאן בסין, שהוא חלק מרשת מקומית ורשת אזורית במזרח אסיה עם התמקדות באקטוריזם מדיניות ושימור, שינויים גלובליים במרחבים ביוספריים הרריים בין מדינות. www.unesco.org/mab/moustains/home

ו. שכנות ידידותית

מרחבים ביוספריים בין מדינות מסייעים לתיאום שימור של שונות ביולוגית במדינות שכנות. המרחב הביוספרי בין פולין, סלובקיה ואוקראינה משמש דוגמא לשימור מזרח הקרפטיים ולפיתוח מכניזם לגיוס משאבים לצורכי המרחב באמצעות סיוע כספי ומשפטי, הבנק העולמי ו-WWF. מטרת הקרן בקרפטיים המזרחיים לעודד, לארגן, לנהל ולקדם פעילויות לשימור השונות התרבותית והביולוגית באזור.

www.unesco.org/mab/br/fouces/200serch/fvilateval

ז. רענון וחדוש מקורות מקומיים והפחתה בעלויות סביבתיות

בשפלת המדבר בירדן, הקהילות משתמשות באופן יצירתי במקורות מקומיים ומחדשים את החיים בכפרים נטושים. שיתוף פעולה של הכפריים וסוכנויות ממשלתיות (תיירות ותעשייה). המרחב הביוספרי, דאנה, מפתח תכניות המעודדות גישות אלטרנטיביות ברות קיימא של שמושי קבע; מיצור חקלאי עשבי מרפא ועד לפיתוח תעשיית תכשיטים טבעית לתיירות. הפיתוח משפר את ההכנסות באמצעות מותגים המבוססים על שימור.

www.rsca.org.jo